

Roth Hermina

Ez a családom. Anyám áll középen, előtte áll a nővérem, Ella. Én tőle balra ülök, István öcsém pedig anyám kezében van. A kép 1928-ban készült, Ungváron. Emlékszem, hogy az anyám kézen fogott minket, és elmentünk együtt a fényképészhez. Azért csináltattuk ezt a képet, hogy elküldjük Szatmárnémetibe, anyám rokonainak. Valahogy készült egy másolat is a képről, és a csodával határos módon megmaradt a holokauszt alatt az ungvári házunkban .

Anyám Szatmárnémetiben született, 1896-ban. A gyermekkoráról szinte semmit sem tudok. A szülei vallásos emberek voltak. Anyám zsidó nevelést kapott, tanár járt hozzá. Tudott jiddisül olvasni és írni, héberül olvasni, és ismerte az imákat. Anyám családjában nyilvánvalóan követték a kásrutot, ugyanis miután férjhez ment, szigorúan kóser háztartást vezetett. Anyám egy

lányiskolában nyolc osztályt végzett [Valószínűleg 4 elemi és 4 polgári iskolát járt. -- A szerk.]. Nagypapa és nagymama nagyon korán meghaltak, amikor anyám és a húga, Ilona még tizenévesek voltak. Amikor anyám betöltötte a tizennyolcat, úgy döntött, hogy Ungvárra költözik a húgával. Anyám szüleinek valami távoli rokonai laktak itt, és följajánlották, hogy segítenek a két fiatal lánynak. Itt ismerkedett meg az apámmal. Nem tudom, hogy történt. Csak azt tudom, hogy 1920-ban hagyományos zsidó esküvőjük volt rabbival, hűpével.

Miután összeházasodtak, a szüleim vettek egy lakást egy kétszintes házban, Ungvár határában, a mai Szobraneckaja utcában, amelynek akkori nevét sajnos nem tudom. Ez az utca volt a város vége, itt már a várossal határos falu földjei kezdődtek. A mi lakásunk az emeleten volt. Két szoba volt és egy konyha, ezenkívül kamra és fürdőszoba. Lent volt egy nagy pince, ott volt a mosókonyha a ház összes lakója számára, a kimosott ágyneműt pedig a padlásra teregették. Volt egy nagy udvar gyümölcsössel, mind a négy lakáshoz tartozott egy darab telek. Velünk szemben volt egy ház, amelynek volt egy nagy, mély pincéje. Akkoriban nem volt hűtőszekrény [vagyis hűtőgép], az ételt abban a pincében tároltuk. Mindenkinek volt saját kamrája. A pincében tárolta anyám a befőttet. Uborkát és paradicsomot tett el, és mindig sok lekvárt főzött be cukor nélkül, sűrűre főzve. Télire sok krumplit, répát, hagymát, céklát vettünk. A piac Ungvár központjában volt, de anyám általában nem ott vásárolt be. A szomszéd faluban élő parasztok hoztak nekünk házhoz gyümölcsöt és zöldséget, tejet és tejterméket, csirkét, húst.

Apám, amikor megházasodott, már főpincér volt a Bercsényi étteremben. Anyám, miután férjhez ment, nem dolgozott, vezette a háztartást, és nevelte a gyerekeket. Jómódban éltünk egészen az 1940-es évek elejéig.

Én voltam az elsőszülött, 1922-ben születtem. A cseh születési bizonyítványban a Lagyiszlav név szerepel, a zsidó nevem pedig Lázár. De otthon Lacinak hívtak. A húgom, Ella 1924-ben született, az öcsém, István pedig 1926-ban. A húgom és az öcsém zsidó nevét nem tudom. Otthon nem használtuk a zsidó neveket. Engem és az öcsémet zsidó szokás szerint körülmetéltek.

Otthon magyarul beszéltünk. Ungváron volt szlovák, cseh, román, zsidó, német és magyar iskola. Mindenki választhatott, melyik iskolába járjanak a gyerekei. A szüleink engem és később az öcsémet is a szlovák iskolába adtak. A húgom a cseh iskolába járt, Ungvár központjába.